

МУЛКЧИЛИК МУНОСАБАТЛАРИ ВА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИНИНГ ШАКЛЛАНИШИДА ЁШЛАРГА ОИД СИЁСАТНИНГ ИЖТИМОЙ- ФАЛСАФИЙ АҲАМИЯТИ

Жуманиёзов Мунисбек Озодович.

ТДТрУ «Темир йўл муҳандислиги» кафедраси магистр талабаси.

Электрон адрес: munisbekjumaniyazov03@gmail.com

Телефон: +99891 772 55 11

Мустақиллик йилларида шаклланиш йўлига кирган миллий истиқлол мафкураси халқимизнинг асрий анъана ва қадриятларини, миллий ўзлигимизни ўзида мужассамлаштириб, уларни умуминсоний қадриятлар, дунё цивилизацияси ютуқлари, ҳамда илғор тараққийпарвар ғоялар билан бойитиб, мамлакатимиз ўз олдига қўйган эзгу мақсад ва вазифаларни аниқ равшан акс эттиради. Унинг воситасида ҳар бир ватандошимиз биз қандай жамият, қандай давлат, қандай тизим барпо этмоқдамиз, унинг ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-маънавий асослари нималардан иборат, деган саволларга жавоб топади.

Маълумки, биз қандай жамият барпо этмоқдамиз, деган масала мустақилликка эришганимиздан буён долзарб аҳамият касб етиб келмоқда. Бу масалада Ўзбекистон Республикасининг биринчи президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг бир қатор асарларида ўзининг тугал ва мукаммал янги жамиятнинг илмий-фалсафий концепцияси, жамият ҳаётини тубдан ислоҳ этишининг навбатдаги стратегик вазифалари асослаб берилган.

Жамият ҳаётини демократизациялашни янада чуқурлаштириш, унинг изчиллиги ва самарадорлигини таъминлаш мамлакатимизда амалга оширилаётган сиёсий ислохотларнинг энг асосий йўналишларидандир.

Мамлакатимиз сиёсий ҳаётининг барча соҳаларини, давлат ва жамият қурилишини эркинлаштириш, аҳолининг сиёсий фаоллигини ошириш, унда миллий ва умумбашарий қадриятларга асосланган сиёсий маданиятни шакллантириш кабилар миллий ғоянинг сиёсий соҳадаги моҳиятини ташкил этади. Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқ халқ давлат ҳокимиятининг бирдан бир манбаидир. Халқнинг менталитети, сиёсий маданияти, ўз ҳақ-ҳуқуқлари, туб манфаатларини англаш даражаси, хулла, сиёсий ва маънавий етуклиги, унинг давлат қурилишида қанчалик фаол иштирок етишини белгилайди.

Бинобарин, сиёсий ҳаётни эркинлаштиришнинг асосий шартларидан бири халқнинг сиёсий онгини ўстириш, унга демократик эркинликларнинг маъно-моҳиятини тўғри тушуниб олиш ва ўзлаштиришга имкон яратишдан иборатдир.

Сиёсий маданият бир томондан фуқароларнинг иккинчи томондан давлат идоралари ва жамият ташкилотлари ҳамда хўжалик юритувчи субъектларнинг қонунга бўйсунитишдан иборатдир.

Демак, биз барпо этаётган жамиятда нафақат аҳоли ҳуқуқий билимларининг ошиши, унинг онги юксалишига балки ҳокимиянинг барча тармоқлари нодавлат ташкилотлари ва ижтимоий институтлари фаолиятининг самарадорлиги ортишига ҳам жиддий эътибор қаратилади.

Ижтимоий тараққиётга интилаётган, сиёсий ва иқтисодий ҳаёни еркинлаштириш йўлидан бораётган ҳар қандай жамият ҳуқуқий маданияти юксак, озод ва эркин шахсни тарбиялашга интилади. Зеро, шундагина демократия, фикр ва виждон еркинлиги, плюрализм ва инсон ҳуқуқларини таъминлаш, гуманизм ва умуминсоний қадриятларга амал қилиб яшаш тамойили жамият ҳаётининг асосий мезонига айланади. Чунки, демократия фақат халқ ҳокимияти бўлиб қолмай, у айти пайтда, ҳар бир инсон, ҳар бир жамоа ва бутун халқнинг ўз мамлакатига келажига, ўз тақдири олидаги маъсулияти ҳамдир.

Демократия ва сиёсий ҳаётни эркинлаштириш заруриятини ахлоқиядан (охлос-тўда, оломон), яъни, турли гуруҳларнинг сиёсий ўзбошимчилигидан, ҳокимият идораларига ноўрин талаблар қўйишидан, таъзиқ ўтказишидан фарқ қилиши лозим.

Бу ўз навбатида демократия, сиёсий ҳаётни эркинлаштириш орқали фуқаролардан ўз манфаатларини давлат ва жамият манфаати билан уйғунлаштиришни, юксак сиёсий маданиятга эга бўлишни талаб қилади.

Жамиятимиздаги турли манфаатлар, қарама-қарши куч ва ҳаракатлар ўртасидаги мувозанатни таъминлайдиган самарали механизмни шакллантириш, сиёсий ҳаётда ҳақиқий маънодаги кўппартиявийлик тамойилини қарор топтириш миллий ғоянинг сиёсий соҳадаги ўзига хос тамойилларини ифодалайди.

Мулкчиликнинг ранг-баранг шакллари қарор топаётгани, улар тенг ҳуқуқлигини давлат томонидан қафолатланаётгани жамиятнинг ижтимоий-табақавий таркибини ўзгартирмоқда. Бугун янги ижтимоий қатлам ва гуруҳлар-самарадорлар, тадбиркорлар ва ўрта синф вужудга келмоқда. Мулк шакллари ҳилма-хиллиги ва ижтимоий табақаланиш жараёнига мос ҳолда турли манфаатлар, қарама-қарши кучлар ҳамда ҳаракатлар ҳам пайдо бўлмоқда. Мамлакатимизда кўппартиявийлик тизимининг шаклланиши бунга яққол далилдир.

Ҳозирги даврда мулкчиликнинг нодавлат шакллари ва сиёсий партиялар ҳали мустаҳкам оёққа туриб олгани йўқ. Улар кундан-кунга куга тўлиб ўз мақсадларини ошириб бормоқда. Шу маънода, биринчи президентимиз И.Каримовнинг қуйидаги мулоҳазаси муҳим аҳамиятга эга: “ Шунга эришиш

керак-ки, мамлакатимиз сиёсий ҳаётида ҳақиқий маънодаги кўппартиявийлик муҳити қарор топиши керак. Ҳар бир партия муайян ижтимоий қатламга таянган ҳолда, ана шу тоифа манфаатларининг ҳимоячиси суфатида ўзининг аниқ ва равшан ҳаракат дастурига эга бўлиши керак. Унда ҳар қайси партиянинг мақсад ва вазифалари, жамият тараққиёти борасидаги муқобил таклифлари қзифодасини топиши лозим”.

Жамиятнинг ривожланиш даражаси қанчалик юксалиб борса, шахснинг сиёсий онги шунчалик ўсиб боради ва унинг жамиятни бошқаришдаги имкониятлари кенгайиб боради. Шахснинг давлат билан ўзаро муносабатлари давлат ишларини бошқаришда иштирок этишида аниқ намоён бўлади.

ҚЎЛЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ.

1. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон Тараққиёт стратегияси. “Ўзбекистон”, Тошкент, 2022 йил,
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Давлат олий таълим муассасаларига молиявий мустақиллик бериш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПҚ-61 сонли Қарори. 2021 йил 24 декабрь.
3. Ш.Мирзиёев. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. – Тошкент: “Ўзбекистон”, 2017 й.
4. Кушаков Файзулла Абдуллаевич (2022). Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2 (10-2), 875-880.
5. Файзулла Абдуллаевич Кушаков (2022). Academic research in educational sciences, 3 (10), 365-371.
6. Файзулла Абдуллаевич Кушаков, & Қымбат Қанагатовна Назарова (2022). ТЕХНИКА ИНҚИЛОБИНИНГ ИНСОН ТАФАККУРИГА ТАЪСИРИ. Academic research in educational sciences, 3 (10), 360-364.
7. Файзулла Абдуллаевич Кушаков, & Бекслан Мирзараҳим Ўғли Ҳакимов (2022). ТЕХНИКА ФАЛСАФАСИНИ ИНСОН ВА ЖАМИЯТ ҲАЁТИДАГИ ЎРНИ. Academic research in educational sciences, 3 (Special Issue 2), 172-177.